

справляють чинники сформовані в минулих періодах, а не визначені пріоритети розвитку області на майбутні періоди, реформування окремих галузей. Основою для формування видатків обласного бюджету є підтримання наявної мережі бюджетних закладів та забезпечення заробітною платою їхніх працівників. Пріоритети розвитку області, проведення реформ, підвищення ефективності використання коштів не є визначальними у бюджетному процесі.

2. Спрямування коштів на виконання програм загалом не вирішує ідеї програмного фінансування – вирішення конкретних проблем та досягнення пріоритетних цілей Тернопільської розвитку області.

3. Депутати обласної ради, особливо зі складу найбільшої фракції, проігнорували абсолютну більшість засідань комісій, на яких планувалися публічні звітування головних розпорядників коштів обласного бюджету. З причин відсутності кворуму не було проведено 6 засідань комісій з передбачених 9. Це та інші факти свідчать про невиконання більшістю депутатів визначених Законом контрольних функцій.

4. Обласна державна адміністрація не забезпечила розміщення усієї передбаченої Порядком інформації на офіційному сайті.

5. Інтерес багаточисельних громадських організацій, окремих громадян, засобів інформації щодо ефективності використання бюджетних коштів практично відсутній [3].

Якість громадського контролю у сфері управління фінансів територіальних громад безпосередньо залежить від обізнаності громадян з предметом дослідження. Співпраця суб'єктів управління місцевими фінансами з громадськими активістами є запорукою ліпшої поінформованості та ґрунтовнішого розуміння досліджуваних проблем. З огляду на це, забезпечення інтенсивного діалогу між органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства сприяє якісному поліпшенню громадського фінансового контролю та повнішому розумінні його результатів органами влади.

Література

1. Іжа М. Громадський контроль в системі публічного управління як ефективний інструмент експертизи державно-управлінських рішень / Микола Іжа, Олександр Радченко // Державна політика. – 2012. – № 4. – С. 74–79.

2. Рішення Тернопільської обласної ради від 10.02.2015 р. № 1885

“Про порядок публічного звітування головних розпорядників коштів обласного бюджету Тернопільської області” : Електронний ресурс : [Режим доступу] : <http://www.obl-rada.te.ua/wp-content/uploads/oblradate/2015/02/%D0%A0%D1%96%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%E2%84%96-1885.zip>.

3. Малиняк Б. Аналітичний звіт за результатами публічного звітування головних розпорядників коштів обласного бюджету Тернопільської області / Богдан Малиняк, Василь Тарас : Електронний ресурс : [Режим доступу] : <http://te-rada.org/list/?type=view&id=1462>.

Тетяна МОНАСТИРСЬКА

Тернопільський національний економічний університет, Україна

ОСББ В СИСТЕМІ МОДЕРНІЗАЦІЙНОГО ПІДХОДУ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАД

Формування нової парадигми економічного розвитку громад вимагає імплементації сучасних технологій та організаційних форм в різні сфери його забезпечення, зокрема систему управління житловим комплексом.

Одним із секторів економіки різних країн є неприбутковий сектор. Термін «неприбутковий сектор» вперше вжито у Сполучених Штатах Америки. Спочатку він означав незалежні неприбуткові університети, шпиталі, профспілкові об'єднання, професійні асоціації тощо, що можуть отримувати дохід, але не розподіляють його серед членів і засновників. На сьогодні поняття неприбуткового сектору значно розширилося, проте воно повною мірою не відображає сутності й змісту організацій, що належать до цього сектору. Організації неприбуткового сектору слугують соціальним потребам і цілям. До його складу входять різноманітні організації: деякі з них благодійні й фінансово незалежні (наприклад, всесвітньо відома благодійна організація Охіат), інші отримують фінансування здебільшого від уряду (наприклад, Національна академія наук України, галузеві академії).

У світі загалом й Україні зокрема, існує багато груп організацій, що асоціюються із неприбутковим сектором: 1) органи державної влади; 2) органи місцевого самоврядування; 3) створені органами державної влади установи та організації, що утримуються за рахунок коштів бюджету; 4) створені органами місцевого самоуправління установи та організації, що утримуються за рахунок коштів відповідних бюджетів;

5) громадські організації; 6) творчі спілки; 7) політичні партії; 8) благодійні організації; 9) науково-дослідні установи та вищі навчальні заклади; 10) пенсійні фонди; 11) кредитні спілки; 12) гаражні кооперативи; 13) садоводчі спілки; 14) спілки, асоціації та інші об'єднання юридичних осіб, створені для представлення інтересів засновників та існуючі за рахунок внесків таких засновників, а також пасивних доходів; 15) релігійні товариства, управління і центри, монастирі, релігійні братства, місії, духовні навчальні заклади; 16) включає житлово-будівельні кооперативи; 17) об'єднання співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ).

Поняття «неприбутковий сектор» означає те, що організації, які належать до нього, не повинні отримувати прибутків, хоча на практиці багато з них отримують прибуток від основної діяльності для відновлення власного капіталу й фінансування нових видів діяльності. Тому для характеристики організацій, що не належать до державного чи приватного сектору часто вживається термін «третьій сектор» або «організації громадянського суспільства» (ОГС). До цього сектору належать організації, які: здійснюють свою діяльність переважно для досягнення соціальних цілей, а не задля отримання прибутків; є незалежними від держави, тому що керівництво здійснюється незалежною групою людей; вкладають усі фінансові надходження у послуги, які надають, чи у діяльність організації.

Упродовж багатьох років тривав рух організацій через межі сектору. Історично склалося так, що перехід через бар'єр третій — державний сектори відбувався тому, що держава дедалі більше брала на себе відповідальність за надання послуг населенню. Відповідні обмеження, що існують у державному секторі щодо ефективності надання певних послуг, переконують уряди більшості країн світу делегувати повноваження за надання послуг до третього сектору. У цьому плані Україна не є винятком. Яскравим прикладом зміни такої тенденції в Україні є прийняття законів України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку», «Про кредитні спілки», «Про соціальні послуги». Відповідно до Закону України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку» держава намагається стимулювати розвиток громадських організацій, спроможних розв'язати проблеми, що існують у ЖКГ. Організації, що переходять із державного сектору на периферію третього сектору, керуються: політичною філософією, яка проголошує, що державні організації працюють неефективно. Послуги, які вони пропонують, не відповідають новим, часто змінним потребам

населення; усвідомленням необхідності делегувати керівникам більше повноважень для управління їхніми організаціями; необхідністю здійснення суворішого контролю за суспільними видатками, які мають відповідати зростаючим соціальним потребам; переконанням, що конкуренція між надавачами послуг сприятиме підвищенню якості послуг; бажанням громадян бути залученими до процесу прийняття рішень і мати право вибору.

Як переконує світова практика, тенденція передачі до управління ОГС сфери соціальних послуг триватиме в Україні й далі, оскільки існує політична філософія підтримки роздержавлення надання послуг, а процес розвитку третього сектору набув динамічного характеру. У цьому контексті на рівні громад ілюстративним є процес створення ОСББ. ОСББ як форма управління передбачає створення юридичної особи, яка здатна найбільш ефективно вести господарську діяльність і любувати інтереси мешканців, та є доцільною для будинків, де проживають сотні або тисячі осіб, в яких безпосередній спосіб управління малоефективний. Особливості даної форми: ОСББ складається лише із власників житла; здійснення прямого управління за допомогою створеного підприємства; можуть бути залучені сторонні фахівці, діяльність яких контролюють голова і правління; достатньо високий рівень витрат на утримання персоналу ОСББ; можливість створити одне ОСББ, яке буде обслуговувати декілька багатоквартирних будинків. ОСББ створюються у багатоквартирних будинках, які мають певні специфічні проблеми в обслуговуванні, велику кількість мешканців із різними уявленнями про якість утримання їхнього будинку в належному технічному і санітарному стані.

Управління багатоквартирним будинком передбачає виконання багатьох функцій. Воно може здійснюватися 2 способами: 1) через статутні органи ОСББ (всі функції яких прописують у статуті); 2) шляхом залучення професійного управителя на договірних засадах (в договорі визначають ціну та порядок оплати послуг і робіт, доручених управлінській організації, гарантії та відповідальність за якість й своєчасність робіт і послуг). Використання першого способу має такі позитивні аспекти: правління ОСББ може прийняти багато рішень, при цьому немає потреби скликати загальні збори з оперативних питань управління; можна здійснювати мінімізацію витрат на управління, оскільки винагорода або заробітна плата голові ОСББ, правлінню та іншим працівникам за виконання функцій з управління встановлюється

самостійно; є економічна зацікавленість у вжитті заходів з ресурсозбереження та можливість оперативного контролю за якістю всіх житлово-комунальних послуг. При використанні другого способу можемо виділити такі основні переваги: професійні навички; управлінець повинен вирішувати проблеми якості послуг, що надаються, оскільки лише за такої умови зможе й надалі отримувати замовлення на здійснення функцій управління будинком; в ОСББ є можливість притягнути управителя до відповідальності за несумлінне виконання своїх обов'язків за договором та вимагати відшкодування збитків, заподіяних майну співвласників через те, що управитель несумлінно або непрофесійно виконував свої функції.

У розвинутих країнах управління житлом є одним з найпривабливіших ринків господарювання, оскільки, по-перше, на ці послуги є постійний попит, а по-друге, через високі штрафні санкції власники житла в своїй більшості не лише вчасно платять за послуги, а й обирають собі місце проживання відповідно до своєї фінансової спроможності. При цьому в управлінні багатоквартирними будинками найчастіше застосовується підхід, за якого співвласники на загальних зборах приймають управлінські рішення, а правління делегує та контролює їх виконання професійній організації — управителю на підставі договору.

Література

1. Кузьмінський В. О. Управління неприбутковою організацією / В.О. Кузьмінський. — К: Логос, 2006. — 170 с.
2. Шайгородський Ю. Неприбуткова організація / Ю. Шайгородський // Політологія. — Львів: «Новий Світ — 2000», 2014. — С. 434–435.

Олександра ОВСЯНЮК-БЕРДАДІНА

Тернопільський національний економічний університет, Україна

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ ЯК МОДЕРНІЗАЦІЙНОГО ПІДХОДУ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Незважаючи на перманентні інституційні зміни розвитку територіальних громад, проблема ефективності та повної

життєдіяльності останніх залишається не вирішеною. При цьому сучасні виклики суспільства вимагають, по суті, абсолютно нових, не стандартних підходів до взаємодії влади, бізнесу, громади. У цьому контексті соціалізація бізнесу як об'єктивний та водночас потенційно регульований процес може забезпечити низку соціальних та економічних ефектів як на рівні територіальної громади, так і суспільства в цілому.

Соціалізація бізнесу - це результат дифузії взаємного впливу бізнесу та інституційних одиниць економічної системи в напрямку реагування на виклики суспільства. Таке трактування обумовлює необхідність розгляду тих компонентів, які є наріжним каменем його змістового наповнення.

Дифузія взаємодії проявляється у низці ефектів, які проявляються на макро- та мікроекономічному рівні в результаті виконання суспільних вимог. Авторська позиція обумовлює суспільні вимоги як об'єктивні та суб'єктивні запити суспільства. Об'єктивність замовлень суспільства бізнесу проявляється у сталості його вимог стосовно правової, економічної та етичної відповідальності останнього. Проявом реалізації цих видів відповідальності є виконання бізнесовими структурами вимог нормативно-правових актів щодо їх діяльності, зокрема через сплату податків та низки обов'язкових платежів, якості пропонуваного на ринку товарів, робіт і послуг та інформації про їх споживчі характеристики. Обсяг цих об'єктивних вимог значною мірою визначається, яка концепція соціальної справедливості вважається пріоритетною та прийнятною у суспільстві. Соціальна справедливість є узагальненою моральною оцінкою суспільних відносин, яка включає соціально-психологічне сприйняття принципів і форм організації суспільства. При цьому зміст базових принципів будь-якої концепції соціальної справедливості у суспільстві окреслює, що при цьому здійснюється справедливий розподіл діяльності, доходів, праці, соціальних благ, рівня та якості життя, інформації та культурних цінностей.

На сьогодні сформовано чотири базові концепції на соціальну справедливість: егалітаристська, утилітаристська, роулсіанська та ринкова. Егалітаристська концепція обґрунтовує справедливий зрівняльний розподіл соціальних благ, тобто коли всі члени суспільства отримують рівні блага. Роулсіанська концепція окреслює необхідність диференціації доходів і при якій відносна економічна нерівність припустима лише тоді, коли вона сприяє досягненню більш високого абсолютного рівня життя найбільш бідними членами суспільства. Утилітарна